

Celonárodní stávky: Izrael se otrásá v základech

Demonstrace se napříč Izraelem konají od začátku tohoto roku, kdy se vlády znovu chopil nejdéle sloužící premiér Benjamin Netanjahu. Protesty nabraly na síle poté, co Netanjahu společně s krajně pravicovými a ultraortodoxními koaličními partnery představil kontroverzní reformu soudnictví, která fakticky slučuje politickou a soudní moc. Po vlně masivního odporu občanů však premiér schvalování novely odložil a uvedl, že je otevřen dialogu.

Izrael zažívá jednu z největších společenských krizí od svého vzniku v roce 1948. Ulice měst zaplnily statisícové davy, jež blokují hlavní dopravní tepny a hlasitě protestují proti kontroverzní reformě soudnictví, kterou vláda začala prosazovat v izraelském parlamentu (Knesetu).

„Je to revoluce. Už nejde jen o protesty a demonstrace. Už nejde jen o legislativní otázky a rozdělení moci, ale je to mnohem hlubší problém. Jde zde i o napjaté vztahy mezi jednotlivými částmi v izraelské společnosti,“ řekl slovenskému Denníku N izraelský novinář a bezpečnostní analytik Jossi Melman.

Reakce občanů překvapila také bývalého ministra pro záležitosti diaspor Izraele v letech 2021–2022 Nachmana Shaie, který situaci pro Fleš přímo z Jeruzaléma komentoval: „Reakce v zemi byla nečekaná a bezprecedentní. Stovky tisíc Izraelců se sešly v ulicích, pochodovaly, uzavřely dálnice, dokonce hrozily výzvou k občanské vzpouře, která mnohdy ohrožovala životy lidí v této zemi, zejména pak vojáků izraelské armády.“

Politik – soudce?

Kontroverzní reforma soudnictví je výhodná zejména pro samotného premiéra Netanjahu, který čelí několika korupčním obviněním a také podezření ze zneužití moci. Nová legislativa chce změnit výběr soudců Nejvyššího soudu. Ty doposud, jak vysvětlují The New York Times, vybíral devítičlenný výbor složený z pěti právních expertů a čtyř politiků. Nově vláda počítá se zvýšením politických členů výboru – a tedy zpolitizováním výběru soudců Nejvyššího soudu i jeho předsedy.

Demonstranti v Tel Avivu.

Foto: archiv

To by podle kritiků zákona fakticky propojilo moc výkonnou a moc soudní, protože Izrael nemá ústavu ani jiné kontrolní mechanismy, jež by bránily nezávislou justici. „Politizace nejvyššího soudu je extrémně nebezpečná pro systém brzd a protiváh, pro demokratický systém, jenž v Izraeli převládá od jeho vzniku,“ říká k vládnímu návrhu exministr Shai.

Druhým kontroverzním bodem je možnost přehlasovat rozhodnutí soudu jednoduchou parlamentní většinou, to by ovšem znamenalo konec nezávislosti soudů, jež patří mezi základní demokratické pilíře.

Diskuze se vedou také o možném oslabení generálního prokurátora, který se v poslední dekádě nechal otevírat ani kriminální případy nejmocnějších osob v zemi. Příkladem může být samotný trestně stíhaný Netanjahu.

Bezpečnost státu v ohrožení

Ke stávce a odporu se přidali i vojáci v záloze, jež představují páteř celé izraelské armády. Financial Times dodávají, že mezi členy armády, kteří odmítají sloužit a cvičit, pokud dojde k prosazení reformy, jsou i členové elitních kyberjednotek či piloti bojových strojů F-15, důležité pro zabezpečování izraelského vzdušného prostoru. Armáda přitom hraje klíčovou roli v obraně izraelského území i vnitřní bezpeč-

nosti, například proti teroristickým útokům muslimských útočníků, jež jsou v židovském státě stále časté.

Na nesouhlasné nálady uvnitř armády reagoval minulou sobotu ministr obrany Joav Gallant, který vyzval k odsunutí reformy. Za tato slova ho Netanjahu v neděli odvolal z vlády. Tento krok však do ulic vyhnal další tisíce protestujících, neboť Gallanta veřejnost považovala za jednoho z nejkompetentnějších členů vlády. V reakci na hněv z odvolání Gallanta a celonárodní stávku Netanjahu v neděli oznámil, že prozatím pozastavuje schvalovací proces do dalšího jednání Knesetu za několik týdnů a že je otevřen dialogu.

Naopak po rychlém přijetí volá předseda krajně pravicové strany Ocma Jehudit a ministr národní bezpečnosti Ben Gvir, jenž premiérovi podle informací The Jerusalem Post pohrozil odchodem z vlády v případě neprosazení zákona. Gvir chce také podle svých slov povolat Národní gardu, která by měla pomáhat s udržováním veřejného pořádku.

Ve vládě se však objevilo i více hlasů podporujících pozastavení reformy. Podpořili ho například ministr kultury a sportu Miki Zohar, ministr pro strategické záležitosti Ron Dermer nebo ministr hospodářství Nir Barkat. Ten podle serveru Haaretz řekl, že re-

forma „je potřebná, ale ne za cenu občanské války.“

Do věci se vložil také izraelský prezident Jicchak Herzog, jenž vyzval Netanjahu k pozastavení procesu. „Tohle není politický moment, tohle je chvíle pro lídrovství a zodpovědnost,“ uvedl prezident Herzog ve svém televizním projevu.

Co bude dál

Podle respondenta Denníku N Jossiho Melmana existují dva základní scénáře budoucího vývoje situace v Izraeli. Jedním z nich je pomalé přetavení demokratického státu do diktatury, v níž budou hrát legitimní instituce jen roli fasády, která by změnila izraelskou demokracii na šarádu. „Ta druhá možnost je, že Izrael zůstane demokratickou zemí, když se tato krize vyřeší,“ řekl pro Denník N Melman.

O náročném hledání konsenzu píše v závěru svého vyjádření pro Fleš také Nachman Shai: „Nedělní celonárodní stávka přiměla premiéra k pozastavení legislativního procesu a nyní pod záštitou prezidenta započala vyjednávání, která se snaží dosáhnout kompromisu. Není však jisté, jestli se to podaří, protože hlavní protestní organizace nadále prosazují úplné zamítnutí reformy a zavedení ústavy. Takže zatím žádné řešení není.“

JAKUB HRÍBEK

Editorial

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

čtrnáct dní uběhlo jako voda, a tak je tu pro Vás nové vydání Fleše, ne které jste se jistě už těšili a nemohli jste dostat. Je tu však ale jedna událost, na kterou se přece jen všichni těšíme o něco víc. Ano, jsou to volby do Evropské parlamentu. Život bez voleb je pro nás totiž po drsné prezidentské kampani nejenom nezvyklý, ale hlavně nudný. Koho by přece zajímala každodenní reálná politika, když se večer nikdo nehádá v televizních debatách? Přesně tak. Málokoho.

Mám pro Vás všechny proto dobrou zprávu. Počet měsíců, který nás od dalšího svátku demokracie dělí je stejný, jako počet dní, který Vás dva týdny zpátky dělil od dnešního čísla Fleše. A to už se dá přeci vydržet, ne?

První strana dnešního Fleše nabízí aktualitu o izraelské justiční reformě a jí vyvolaných protestech. Na druhé názorové straně si můžete přečíst o postoji Českého olympijského výboru k účasti ruských a běloruských sportovců na olympiádě, nebo komentář o manifestacích aktivistické skupiny 30 pro Prahu. Na recenzii nové knihy Václava Moravce, článku o viktoriánské výstavě ale i fejeton se můžete těšit na třetí – tradičně kulturní – straně. Naši redakci minulý týden navštívil moderátor České televize Martin Řezníček, kterého jsme patřičně vyzpovídali. Na rozhovor s ním se můžete těšit na poslední straně dnešního čísla.

Za sebe i celou redakci přeji příjemné čtení.

MATĚJ KOŠTÁL

Rozhovor s Martinem Řezníčkem na s. 4

Stalo se v uplynulém týdnu

OSN schválilo rezoluci o boji se změnou klimatu

New York – Valné shromáždění OSN v pátek schválilo přijetí klimatické rezoluce. Ta po Mezinárodním soudním dvoře požaduje, aby stanovil právní povinnosti států v boji s klimatickou změnou. O přijetí rezoluce usilovalo poslední čtyři roky celkem 18 zemí, v jejichž čele stálo tichomořské Vanuatu. Návrh podpořilo více než 120 států světa, nepřipojili se však někteří z největších producentů emisí. Stanovisko Mezinárodního soudního dvora nebude právně závazné pro vnitrostátní soudy. (ČTK)

Počítačové experti naléhají na pozastavení vývoje AI

USA – Klíčoví hráči na poli umělé inteligence (AI) podepsali otevřený dopis, který požaduje

dočasné pozastavení vývoje AI systémů. Obávají se, že rychlé tempo pokroku s sebou přináší větší potenciální nebezpečí, než si lidé uvědomují. Mezi signatáře patří například šéf Twitteru Elon Musk či spoluzakladatel firmy Apple Steve Wozniak. Dopis je reakcí na radikální vývoj umělé inteligence v posledních několika měsících, zejména pak na uvedení systému GPT-4 od společnosti OpenAI, která stojí i známým ChatGPT. (BBC)

Poslankyně Pekarová Adamová se vrátila z Tchaj-wanu

Tchaj-pej – Předsdkyně poslanecké sněmovny Markéta Pekarová Adamová ve středu ukončila pětidenní návštěvu země dálného východu. V rámci svého programu navštívila Jižní Koreu, setkala se s představiteli Čínské republiky, pre-

zidentkou Cchaj Jing-wen a premiérem Čen Ťien-ženem, a podepsala s tímto ostrovním státem prohlášení o meziparlamentní spolupráci. Celou návštěvu razantně odsoudilo velvyslanectví pevninské Číny v Praze a vyzvalo Českou republiku k dodržování principu jedné Číny. (ČTK)

Francií nadále otrásají celostátní protesty

Paříž – Už skoro dva týdny sužují centrum Paříže demonstrace proti důchodové reformě, kterou minulý týden představil prezident Macron. Stupňující nepokoje v úterý paralyzovaly i leteckou dopravu, když před vstupem na letiště Biarritz demonstranti odpálili kouřovou bombu. Další pak vyrazili na železniční koleje Paris' Gare de Lyon, kde znemožnili průjezd vlaků. Konec vyhořené situace je zatím v nedohlednu.(CNN)

Vysokoškolští pedagogové a studenti protestovali proti nízkým platům

Praha – V úterý 28. února, na den učitelů, proběhl na území celého Česka protest akademiků proti nízkým mzdám vyučujících humanitních a společenskovedních oborů. Před Filozofickou fakultou Univerzity Karlovy se tak večera v rámci protestní akce Hodina pravdy sešlo na tisíc studentů i pedagogů. Celé shromáždění pak podniklo pochod přes Vltavu ke Strakově akademii, kde protestující přečetli otevřený dopis adresovaný premiéru Petru Fialovi. Akce Hodina pravdy proběhla i v dalších univerzitních městech, například v Olomouci či Pardubicích. (ČTK)

EJMY FOUSKOVÁ

MOV: Rusové a Bělorusové zpět na olympiádě. Vlk se nenažral, ale ani koza není celá.

Možnost návratu ruských a běloruských sportovců do mezinárodních soutěží nabrala na reálných obrysech. V úterý totiž Mezinárodní olympijský výbor (MOV) pod vedením prezidenta Thomase Bacha vydal stanovisko, které jednotlivým sportovním federacím doporučuje postupné začleňování sportovců z obou zemí zpět na akce. To by mělo vést postupně až k účasti na Olympijských hrách v Paříži.

Ty se sice budou konat až v létě 2024, ale právě v tuto chvíli se rozbíhají kvalifikace. Návrat sportovců z obou východoevropských zemí je tak nutné realizovat co nejdříve, aby nebyli proti ostatním znevýhodněni. Je však namístě jim tuto možnost dopřát, zvláště pak, když válka na Ukrajině stále probíhá a mírové řešení je v nedohlednu? A je jejich návrat reálný?

Ruský sport řešil posledních přibližně deset let jinou velkou kauzu – státem podporovaný a organizovaný doping. Tamní sportovci tak pod svou vlajkou nevystupovali již na třech předchozích olympijských hrách, všech konaných na dálném východě, v Pchjongčchangu 2018, Tokiu 2021 a Pekingu 2022. Při návratu olympijských her do Evropy by podle MOV měla opatření být ještě přísnější. Absence ruských a běloruských vlajek se nebude týkat jen samotných sportovců a jejich týmů, ale i hlediště. Zakázána bude i reprezentace v národních barvách. Oficiálně se nepředstaví „olympijský sportovci z Ruska“, ale „individuální neutrální sportovci.“

I přes všechny tyto okolnosti však jednotliví sportovci národnost nezapou, dále budou Rusy či Bělorusy. V domovských zemích bude každá jejich medaile oslavována coby těžce vybojovaná navzdory spiknutí západních mocností. Z Rusů budou vítězo-

Thomas Bach s Vladimírem Vladimirovičem Putinem.

Foto: archiv

vé, zatímco řada jejich ukrajinských kolegů bude v lepším případě stále bojovat na polích kolem Doněcka. V tom horším jejich boj již skončil, jako například biatlonisty Malyševa či fotbalisty Sypyla. A i ti, kteří do bojů sami přímo nezasáhli, pociťují důsledky konfliktu na svém běžném životě i sportovních výkonech.

Rozumím argumentu, že jednotliví sportovci jsou současným stavem bití a pokud ztratí naději na olympiádu, přijde jejich celoživotní tréninkové úsilí vniveč. MOV zároveň doporučil návrat pouze těch sportovců, kteří reprezentují v individuálních sportech, nevystupují aktivně na podporu války a nemají podepsanou smlouvu s armádou jedné z agresorských zemí. Vzkaz je jasný: obyčejní sportovci za válku nemohou, neuvaluje na ně tedy kolektivní vinu.

Co se ale týče kolektivní viny, mírně odbočím. Český Ústavní soud vydal v roce 1995 nález známý jako kauza Dreithaler, kterým se zpětně vypořádával s vyvlastněním německy mluvícího obyvatelstva po druhé světové válce. Podle ústavního soudu byl tehdejší postup Československa nejen legální, ale i legitimní. Legimitu pak opřel nikoli o institut kolektivní viny, nýbrž kolektivní odpovědnosti. Každý Němec tehdy (a každý Rus dnes) nesl svůj díl odpovědnosti za režim, který v jejich zemi vládnul, tím, že se mu podřídil a aktivně proti němu nevystupoval. Hitler a Putin tak jsou pouze výsledky nálad v rámci výmarské, respektive ruské společnosti. Zákaz startu Rusů na olympijských hrách tak je jen velmi mírným postihem v porovnání s následky války na Ukrajině. Mimochodem na první poválečné olympijské hry – v Londýně 1948 – sportovci z Německa pozváni nebyli.

Mezinárodní olympijský výbor rozhodnutím rozhořčil prakticky všechny. Sami Rusové totiž nejsou spokojeni. „Je to fraška, jsou porušovány principy MOV a OSN. Požadujeme stejné podmínky pro sportovce ze všech zemí,“ nechal se slyšet Stanislav Pozdňakov, šéf Ruského olympijského výboru. Západní svět však rovněž žádou satisfakci necítí. Český ministr zahraničních věcí Jan Lipavský například prohlásil: „Jsem zklamán z doporučení MOV. Nesmíme zavírat oči před realitou. Ruský sport je centrálně řízen z Kremle. Ruský režim neví, co je to fair play.“ Vlk se tedy nenažral, ovšem ani koza není celá. Rusové sice podle doporučení startovat mohou, ovšem za velmi zvláštních podmínek.

Rozhodnutí má zatím ale našťástí formu pouhého doporučení pro jednotlivé sportovní svazy, které samy rozhodují o účasti Rusů a Bělorusů na svých soutěžích. Jejich většina rozhodla o zákazu startu těchto sportovců již těsně po zahájení invaze na Ukrajinu loni v únoru. A v blízké budoucnosti na tom neplánují nic měnit, jak uvedl například Sebastian Coe, šéf světové atletiky. Výjimkou jsou tenisté (ti smějí zápasit pod neutrální vlajkou) a boxeři, kteří smí dokonce používat ve-

škeré státní symboly. V čele federace IBA totiž sedí Rus Umar Kremljov. „Politika do sportu nepatří.“ Hlavní argument zastánců účasti Ruska na olympiádě. V úterý si na něj vzpomněl i Thomas Bach a dodal: „Pokud by vlády převzaly rozhodování, kteří sportovci se mohou účastnit jakých soutěží, byl by to konec světového sportu, jak ho dnes známe.“ Je jen pozoruhodné, že to s takovou vervou neprohlášoval, když ruské státní orgány politicky rozhodovaly o podpoře dopingu ve své zemi. Politika ve sportu vždy byla, je a bude, na čemž mají sami Rusové velký díl viny. I samotný Bach a Mezinárodní olympijský výbor politiku dělali, když pořádání olympijských her přiznali třeba Soči nebo Pekingu. Měli by si to přiznat, přestat strkat hlavu do písku (či Putinovi do zadku) a jednou po vždy říct: „MOV dospěl k politickému rozhodnutí: Rusové a Bělorusové na olympiádu nesmí.“

MATYÁŠ MICHÁLEK

30 pro Prahu nebo pro dobrý pocit aktivistů?

Aktivistická skupina Poslední Generace žádá snížení maximální povolené rychlosti v Praze na 30 km/h. Demonstranti se toho snaží dosáhnout pochodem v ulicích Prahy. Jejich hlavními argumenty je pokles znečištění, zvýšení bezpečnosti a výrazné zlepšení průjezdnosti města. Je ale všechno tak, jak tvrdí?

Už sedm pochodů Prahu zorganizovala skupina Poslední Generace. Úvodní proběhl prvního března, kdy hrstka asi deseti demonstrantů hodinu blokovala část magistrály. Zatím poslední blokáde ve středu 29. března se účastnila už stovka pochoduujících. Podařilo se jim na hodinu ucpat Ječnou ulici. Není to poprvé, kdy se tato skupina snaží bojovat proti automobilům v centru Prahy, upozornili na sebe už loni v březnu, když blokovali dopravu sezením na různých místech.

Na svých sociálních sítích sdílela skupina desatero o všech pozitivních vlivech. Desatero má šestnáct bodů a hlavní z nich argumentuje zavedením třicetky v jiných evropských metropolitách. Ano, je pravda, že v Paříži a Bruselu je plošně zavedena maximální rychlost 30 kilometrů za hodinu. Aplikace tohoto kroku má ale háček. Kolem Paříže totiž stojí kompletní městský okruh – Boulevard périphérique, díky kterému nemusíte pro průjezd přes Paříž vůbec vjet do města. Totéž platí i pro Brusel. Tuto funkci by měl teoreticky plnit Pražský okruh, jenže po čtyřiceti letech od začátku výstavby stojí třicet devět z plánovaných osmdesáti tří kilometrů. Údajně by měl být hotov v roce 2030, ale nejsem si jist, nakolik tomu lze věřit.

Právě kvůli absenci funkčního okruhu – protože menší Městský okruh je v podobně dokončeném stavu jako jeho starší bratr – není reálná představa centra Prahy bez aut. Centrem města vede většina dopravních tepen a při průjezdu prostě nemáte alternativu.

Aktivisté na svých stránkách uvádě-

jí klady, které snížení rychlosti přinese. Poukazují na výrazné snížení fatální nehod aut s chodci. Tento argument jim rozhodně neberu, je pravdou že při snížení rychlosti riziko úmrtí při srážce klesá. Dále tvrdí, že menší rychlost přinese méně zplodin a znečištění vzduchu. I to je podle několika studií pravda. Namítnout se dá, že starší zásobovací auto nuceno jet na dvojkou ovzduší zas tolik neušetrí.

Co se mi už ale nelíbí a s čím nemožu souhlasit, jsou další tvrzení, které skupina šíří. Například že „omezení zvětší prostor dostupný pro chůzi, jízdu na kole a lidi na ulici.“ Já se ptám jak. Aktivisté už nikde nevysvětlují, jak k těmto, v mých očích manipulativním a z prstu vycucaným, slibům došli. Předpokládám, že plán je otrávit lidem ježdění autem natolik, že přesedlají na MHD. Je to reálné? Podle mě ne. Stejně tak mezi příznivci hojně se šířící heslo o zrušení kolon. U něj je potřeba si kromě A říci i B. Plošným snížením rychlosti sice vymizí kolony způsobené rychlejší jízdu, než je nastavený časovač semaforu. Skupina aut tak rychle projede od jednoho k druhému a tam stojí. To se přestane dít, budou-li auta muset jet pomaleji. Jenže tím se přirozeně sníží – a to dost podstatně – doba průjezdnosti. Aktivisté už nezmiňují, že ačkoliv vymizí nárazové kolony, doba jízdy se prodlouží. V úsecích, kde kolony nejsou časté, tak auta stráví podstatně víc času a vyprodukují více nečistot.

Plošné snížení rychlosti je podle mě v současné chvíli nesmyslné. Minimálně dokud nebude dostaven Pražský – a optimálně i Městský – okruh, není možné dostat auta z centra města. Jsem rád že aktivisté pojali svůj protest trošku kultivovanější formou než lepením se k vozovce. Jejich požadavky nejsou reálné, takže bych jim poradil najít si lepší volnočasovou aktivitu. Koneckonců jak říká můj děda: „Všechny návrhy na zrušení aut ve městech končí u prvního koupeného auta.“

ADAM ČEŠNER

Slovenský milkshake s příchutí krimi, konzervatismu a Igora Matoviča

Milí čitatelia,

aj tento týždeň vám prinášam čerstvé informácie z mojej domoviny – zo Slovenska. V našom malom štáte sa sice stále rieši vládna kríza, nezmyselné návrhy zákonov a Igor Matovič, ale tentokrát sa k tomu všetkému pridalo aj úspešné vyšetrenie vraždy, ktorá sa stala na začiatku milénia a k hlúpym zákonom svojimi myšlienkami prispela aj poslankyňa Olana Anna Záborská.

Extrémistická vražda konečne vyriešená

Po osemnástich rokoch najvyšší súd konečne rozhodol v prípade vraždy študenta filozofickej fakulty Univerzity Komenského Daniela Tupého. V roku 2005 Slovenskom otriasli správy o tom, že skupina neonacistov zbilala a zavraždila mladého študenta v podniku na Tyršovom námestí v Bratislave. Na Daniela Tupého a jeho priateľov zaútočili extrémisti, ktorí kričali, že sú skinheadi. Už vtedy teda bolo jasné, že páchatelia sú prívržencami krajnej pravice. Na Slovensku sa následne uskutočnilo množstvo protestov proti extrémizmu, ale vražda vyriešená nebola aj napriek tomu, že samotný vtedajší minister vnútra Robert Kaliňák sľuboval, že sa tento zločin z nezávislosti vyšetří.

Po takmer dvoch dekadách sa polícia k prípadu vrátila a zadržala 10 podozrivých. Počas vyšetrovania bolo prepustených osem ľudí a súd nakoniec z vraždy obvinil väzneného právniku Adama P., ktorý už putuje do väzby. Podľa najnovších dôkazov mal Adam P. študenta dobodáť nožom a zbraň nakoniec hodiť do Dunaja. Najväčšou iróniou ostáva, že právnik svoj titul získal rigoróznou prácou na tému Tretnoprávne aspekty extrémizmu.

Anna Záborská znova v akcii

Kým na jednej strane sa proti radikálom konečne bojuje, v samotnom parlamente poslankyňa Anna Záborská predvádza presný opak. Podarilo sa jej pretlačiť do druhého čítania návrh zákona, ktorý by znemožnil transrodovým ľuďom úradne zmeniť svoje pohlavie. Tradičná heterosexuálna žena po menopauze, ktorá príbežne bojuje za zákon o obmedzení interrupcií sa tak znova začala angažovať do vecí, ktoré sa jej vôbec netýkajú. Odborníci však upozorňujú na to, že tento zákon by mohol vážne skomplikovať životy ľudí radiaciach sa k transrodovej komunite. Rady odborníkov však Záborská rovnako ako v prípade zákona o interrupciách nepočúva a tak aj naďalej pokračuje príbeh o poslankyni,

ktorá má za potrebu celému Slovensku vnucovať svoje kresťanské hodnoty aj na úkor základných ľudských práv.

Matovičov nápad za všetky prachy

No a čo by to bolo za článok o Slovensku, keby sme nespomenuli bývalého ministra financií Igora Matoviča? Ten po ohlásení predčasných volieb dostal revolučný nápad: Na zvýšenie účasti v predčasných voľbách chce využiť finančnú motiváciu pre voličov. Každý volič, ktorý príde k volebnej urne, by podľa neho mal dostať 500 eur ako odmenu. Na odmenu chce Matovič využiť 500 miliónov eur, ktoré štát získava zo zavedenia mimoriadnej dane pre rafinérie na 70% nadmerného zisku. Zákon v stredu 29. marca parlamentom (neprekvapivo) neprešiel, no Matovič sľubuje, že ho za každú cenu bude chcieť presadiť a má pripravené záložné plány. Slovensko by tak v októbri mohlo zažiť rekordný počet voličov, pretože žiaden slovenský občan si nenechá ujst šancu na získanie 500 eur prakticky bez námahy. Jedinú námahu, ktorú budú musieť Slováci pri voľbách prekonať, je premôcť sa zakrúžkovať niektorú zo slabej ponuky strán.

KRISTÍNA KUZMÍKOVÁ

Editori: Matyáš Michálek, Matěj Košťál, Lukáš Pasterčík, Anna Zegzulková

Redakce: Adam Češner, Ejmy Fousková, Tereza Holíková, Jakub Hříbek, Michaela Kopelentová, Matěj Košťál, Křitína Kuzmíková, Matyáš Michálek, Lukáš Pasterčík, Vojtěch Sliva, Ela Será, Anna Zegzulková

Fascinující pohled do intimního života viktoriánků na Malé Straně

Viktoriánské období, trvající od začátku do konce vlády britské panovnice královny Viktorie (tedy v letech 1839-1901), bylo érou plnou velkých politických událostí, historických zvrátů a technologických průlomů. Vymoženosti dnešní doby bychom si jen těžko užívali bez bohaté vlny inovací během druhé průmyslové revoluce. Tyto velké a významné dějiny známe všichni. Avšak jen zřídka se dozvíme o tom, jak žili běžní viktoriáni z vyšších i nižších vrstev společnosti, jak se oblékali, jak probíhalo jejich ráno, svatby, pohřby či stolování. Těmito „dějinami každodennosti“ se zabývá Muzeum Kouzlo starých časů na Malé Straně, a tentokrát si pro nadšence do historie a historické módy přichystalo výstavu s názvem Viktoriánské tajnosti.

Co nosila viktoriánská smetánka? Krátký exkurz do historie odívání
Typické denní oděvy urozených viktoriánských dam a pánů se skládaly z mnoha vrstev, především ty dámské. Jako první se oblékala košilka, na ní se nasadil korzet, který precizně uvázala služebná, na korzet se nasazovaly spodničky a pak ještě další různé svrchní části oděvy, vesty, sukne a spousta doplňků. Nachytat se na procházku do města tedy ženě zabralo mnohem více času než dnes. Vycházkové šaty měly vždy kapsy, což je skvělá a praktická vlastnost, kterou moderní ženské oblečení často postrádá. Našivaly se i speciální kapsy na slunečníky, kterými se dámy chránily před slunečními paprsky, které by

mohly narušit jejich dokonale bílou pleť. Tehdejší ideál krásy byl totiž tzv. „consumptive chic“, tedy vzhled, který imitoval příznaky tuberkulózy. To byla právě bledá pleť, rudé tváře (které v lepším případě způsobovala tvářenka, v horším právě tuberkulóza) a průsvitné, modré žíly. Tuberkulóza byla považována za tu nejkrásnější smrt.

Velmi oblíbená byla na textilích pestrá „jedovatě zelená“ barva – viktoriáni bohužel netušili, že opravdu jedovatá byla, neboť se vyráběla z arsenu. Místo kamínků a pro dávku exotičnosti se na šaty také našival různé lesklý a barevný hmyz.

Nároky na pánskou krásu byly mnohem nižší a méně drastické, ovšem jejich oděvy byly také sofistikované – pánské obleky měly také mnohem více vrstev než ty dnešní a mužům, kteří převelice dbali na svůj vzhled a styl se přezdívalo „dandy“ – dandyismem je známý například excentrický soudobý spisovatel Oscar Wilde.

Na vystavených šatech je vidět i postupná proměna viktoriánského stylu a módy v průběhu jednotlivých dekád. Například okolo roku 1870 začaly postupně mizet velmi nepraktické krinoliny a začaly je nahrazovat tzv. turnýry, vycpávky vyráběné z koňských žíní, které se přivazovaly vzadu na pase a nebyly o moc pohodlnější než krinoliny.

V hlavní části expozice je pro návštěvníky vyobrazena scéna honosně prostřeného stolu spolu se stříbrnou servírovací mísou a krásným drahým porcelánem. Takto údajně zasedala ke stolu královna Viktorie s rodinou, ná-

Kolekce dobového oblečení

Foto: Ela Šerá

vštěvníci tedy mohou vidět a oceňovat úsilí, které služebníci museli k jeho přípravě každodenně vynaložit. Služebnické oděvy zpravidla reflektovaly bohatství jejich pánů, dá se tedy předpokládat, že na královském dvoře vy-padali opravdu velmi elegantně.

Piercingy, koupací kočáry, lapače slz a další viktoriánské tajnosti odhaleny

Jednou z pikantností, kterou se návštěvníci na výstavě mohou dozvědět je skutečnost, že manžel královny Viktorie měl piercing, a to nejen ledajaký. Byl totiž na tom nejménějším místě, a dodnes se tomuto druhu piercingu přezdívá „princ Albert“. Paradoxní je, že i když byli viktoriáni z podstaty svého puritánství odmítaví vůči ja-

kýmlovitým tělesným úpravám, nevyjímáje i něco tak neškodného a dočasněho jako je makeup (ten byl totiž asociován s prostitutkami), piercingu poměrně holdovali. Bylo běžné mít piercing na různých částech těla, velmi populární byly např. bradavky. Při tehdejších medicínských znalostech a hygienických podmínkách není třeba zmiňovat, že často následovaly ošklivé infekce.

Při vysoké míře úmrtnosti bylo truchlení přirozenou a velmi významnou částí viktoriánského života – sekat se s ním návštěvníci mohli v „postmortálním koutku“. K vidění byly nejrůznější truchlící oděvy (královna Viktorie se proslavila mimo jiné i tím, že po smrti prince Alberta chodila až do konce života v černých šatech),

úmrtí listy, předměty do rakve a nejpozoruhodnější také lapač slz, do kterého člověk po ztrátě blízkého pravidelně plakal, aby všem dokázal hloubku svého zármutku. Poměrně morbidním fenoménem byly post mortem fotografie – fotografování bylo v začátcích a technika velmi drahá, mnohé rodiny proto neměly prostředky na to pořídit si fotografie svých blízkých ještě během života, a tak si je nechali na památku vyhotovit alespoň po jejich smrti.

Jak již vyplývá z výše zmíněných faktů, viktoriánská společnost byla velmi pragmatická a pruderní, sňatky většinou sloužily společenskému účelu a přítomnost lásky byla anomálií. Zamílované páry, které toužily vstoupit do svazku manželského, ale z důvodu rozdílného společenského postavení jim to nebylo umožněno, často utíkali do Skotska na farmu zvanou Gretna Green – tam se totiž neuplatňoval zákon o svatbách z roku 1753, který snoubencům pod 21 let ukládal povinnost mít ke sňatku souhlas svých rodičů.

Z důvodu velkého zájmu je pro návštěvu výstavy nutná rezervace. Prohlídky probíhají v menších skupinkách a jsou komentované. Muzeum Kouzlo starých časů se nachází hned naproti Valdštejské jízdárně, asi minutu od metra Malostranská a je přístupné po celý rok od středy do neděle, vždy od 10:00 do 17:00 hodin. Výstava Viktoriánské tajnosti byla opět prodloužena a potrvá až do 30. dubna 2023. Zájemci tedy mají stále možnost na tuto vynikající výstavu zavítat.

ELA ŠERÁ

O ženichovi, nevěstě a rodičích

Nikdy jsem nepředpokládal, že se můj starší bratr ožení. Ne že by nebyl rodinný typ nebo nedokázal zformulovat potřebné „ano“. Ale jakmile s někým – a obzvláště mým bratrem – vyrůstáte, přirozeně se vám představuje, že k němu někdo cítí romantickou lásku, přiči. Uvažoval jsem, která žena by na něm kdy spočinula pohledem a řekla: „Ty, s těmi mastnými vlasy po ramena, celý v maskáčích, s tebou chci strávit zbytek života. Poprvé měj mi o své zálibě v žonglování a binárním kódu.“

Světě div se, bratřík překonal svou těžce odpudivou pubertu, ostříhal se a našel si temperamentní Slovenku. Loni na podzim se dokonce zasnoubili. Ač jsem byl z počátku přesvědčen, že šlo o pouhou inscenaci k uspokojení bratrova sebevědomí a úpěnlivých proseb prarodičů, vše nasvědčuje tomu, že svatba bude. Vše, až na její sponzory. Na oba snoubence jsem shodou okolností před nedávnem narefil v obýváku našeho rodinného domu. Zrovna s rodiči nad šálkem kávy konzultovali žádoucí podobu svého magického dne a mně se naskytl zcela unikátní pohled na onen generační střet, o němž většinou hovoříme spíše ve spojitosti se sociálními sítěmi nebo zasedacím pořádkem v hromadné dopravě.

Zatímco na pohovce přebýval mladý, svěží, nechutně zamilovaný a brzy také manželský pár, a vyslovoval jeden megalomanský nápad za druhým, křesla naproti zaujala krapet přízemnější opozice v podobě mých rodičů. Ti se před více než 30 lety brali nikoli z lásky, jak nám rádi zdůrazňují, ale kvůli „nenávratné účelové pújčce“ na

stavbu domu, vyhrazené sezdaným dvojicím. Stavba a svatba koneckonců zní docela podobně...

Perspektivy obou táborů se mírně rozcházejí hned v několika kritériích, a přece bylo nutné, aby se někde protly. Je totiž v nejlepším zájmu rodičů, aby bratr nezůstal na očet, a snoubenců zase, aby své celo víkendové svatební dobrodružství nemuseli financovat sami.

První zádrhel se objevil už při výběru lokace. Bratříkova nastávající se viděla na zámku s barokními kupolemi, prostorným interiérem a vysokými stropy. Zlaté zdobení by prý bylo příjemným bonusem. Naši ji viděli spíše v místní sokolovně. „Luděk z práce tam uspořádal svatební hostinu a bylo to sup!“ argumentovala táta. Jistě to myslel dobře, ale jeho skromné vyhlídky, lemované dřevěnými parketami a pípou vypůjčenou v nejbližším „restauračním zařízení“, se nesetkaly s pochopením. Maminčina sugestivní vzpomínka na to, jak se tehdy brali na třeboňské radnici a jejich idylické soužití tím nijak neutrpělo, rovněž nepadla na úrodnou půdu. Po zhruba dvaceti minutách vyčerpávající diskuse se však ze zámku stal alespoň zámeček a bylo na čase přesunout se k dalšímu výdaji na seznamu.

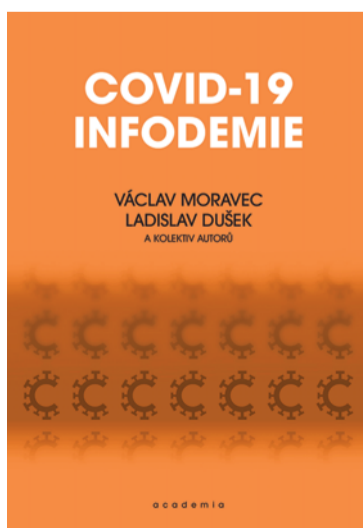
Maminka se vdávala v minimalistických šatech nad kotníky, v ruce kytice lučňního kvítí a vlasy decentně pročís-nuty hřebem. I proto byla značně vyvedena z míry, když ji budoucí snacha začala seznamovat s ceníkem pražských svatebních salónů a vidinou honosné princeznovské róby, v níž by se k oltáři ráda prošla. Ani tatíček, kterému by nevdalo ženit se v montérkách, se zrovna netvářil na

bratřův návrh koupit si smoking za patnáct tisíc, když k půjčení je za pět. A proč vlastně rovnou nezrecyklovat maturitní oblek?

Tvrdě vyjednávání pokračovalo až do pozdních večerních hodin. Káva v ústech dočista zhořkla, naděje se ztratily ve spleť tabulkách svatebního rozpočtu a svařetělá obočí ne a ne se narovnat. Celou debatu nakonec uzavřela – a bratra věno málem stála – tomatová polévka. Prvním problémem je, že se jmenuje tomatová. „Proč, když je to rajská?“ protestují zoufalí rodičové, „a vůbec, na svatbách se vždycky jedl vývar!“ Snoubenci se tedy uvolili. Shledali asi, že jim tomatová polévka nechutná natolik, aby je stála svatba. Jen se bojím, co se strhne, až rodiče zjistí, že místo svičkové se bude servírovat losos...

VOJTĚCH SLÍVA

Václav Moravec má novou knihu

Sexualizace není sexy

„Omlouvám se, nechtěla jsem takhle sténat.“ „Hned jsem zpátky, musím s tímhle mužem zplodit dítě.“ „Mohl by mi udělat cokoli a já bych mu poděkovala a uvařila večeři.“ **Daddy internetu. Pedro Pascal.**

Seriál The Last of Us se stal hned po odvysílání první epizody hitem - v polovině března seriálovou adaptací populární videohry sledovalo přes třicet milionů lidí. Pozornost si získal zejména představitel protagonisty Pedro Pascal, který zažívá renesanci, přestože se ve filmovém průmyslu pohybuje již přes třicet let. Jeho popularita ovšem není založena na hereckém výkonu. Pod hashtagem PedroPascal je na sociální síti TikTok více než sedm miliard videí. Část z nich jsou výstřižky z rozhovorů ukazující jeho charizma, jiná sledují současný trend memes, většina ale herce sexualizuje.

Sexualizace celebrit není novinkou, sociální síť (TikTok a Twitter) ji však učinily viditelnější a dostupnější. Zvyšující se popularita streamovacích služeb jako Netflix, HBO nebo Disney+, zpřístupnila nejnovější filmy a seriály širšímu publiku a obsah s nimi spojený se stává trendem, který zahltí virtuální prostor. Zveřejnění druhé série Euforie vyvolalo posedlost jejími herci, ani seriál Wednesday nebyl výjimkou. Edity, krátká videa celebrit doprovázená hudbou, výstřižky z rozhovorů nebo filmů obsahují komentáře, které hledají sexuální kontext tam, kde není. Míra sexualizace Pedra Pascala je ovšem alarmující.

Mediální výstupy herce jsou energické, charismatické, vtipné a pozitivní, vzbuzuje důvěru a k fanouškům i novinářům se chová s úctou. V době,

kdy se objevují případy sexuálního obtěžování od slavných osobní, je bezpečná celebrita vzácností. Fanoušci se o herci nezřídka vyjadřují jako o otcovské figurě. Zamilování se do idolů je běžné, Pascal je podle současného ideálu krásy považován za atraktivního a množství jeho obdivovatelů není překvapivé. Problémem se stává kult osobnosti, který se okolo něj vytvořil, založený na jeho jediném aspektu – vzhledu.

Uživatelé sociálních sítí mu udělili přezdívku „Daddy“ (v překladu „taťka“, v současné době má silnou sexuální konotaci, pozn. autora), zpočátku Pedro Pascal o přezdívkě vtípkoval a v rozhovorech se jí nebránil. V interview pro Vanity Fair řekl: „Jsem větší daddy, být daddy je stav mysli.“ Tímto vyjádřením se spustila lavina sexualizujících příspěvků a komentářů degradujících herce na pouhý objekt. Obsahují podrobné popisy sexuálních praktik, hercova těla i eufemismy pro masturbaci.

Sexualizace nezůstala pouze na sociálních sítích, trend následovala média ve snaze přilákat širší publikum. Na premiéře třetí série The Mandalorian byly Pascalovi při rozhovoru bez varování ukázány tweety, které ho sexualizují, a byl požádán, aby je přečetl do kamery. V tento okamžik bylo poprvé zřejmé, že je mu situace nekomfortní. Později chování fanoušků přímo odsoudil.

Sexualizace a objektivizace celebrit je dnes normalizovaná. Dopad nemá pouze na veřejně známé osobnosti, ale i na společnost jako takovou. Zvykne-li si na degradaci osob na objekty v rámci sociálních sítí, začne její výskyt růst. MICHAELA KOPELTOVÁ

Nepřítel číslo jedna? Já jen dělал svou práci

Moderátor ČT Martin Řezníček se při uvádění prezidentské debaty, kam pár minut před začátkem nečekaně dorazil Andrej Babiš, dostal do nezáviděníhodné situace. Neúspěšný kandidát na prezidenta odpověděl nešťastně na jednu z otázek ohledně vojenské pomoci spojencům a byla z toho mezinárodní ostuda. Babiš pak moderátora opakovaně označoval za jednu z příčin volebního neúspěchu a zmiňoval jej na předvolebních mítincích. Moderátor se stal terčem útoků Babišových příznivců, ale zažil si i vlnu chvály za profesionální práci. Co si z toho moderátor odnesl a jak se dívá na veřejnoprávní média? To jsou některé z otázek, na něž se ho zeptali studenti čtrnáctideníku Fleš.

Vystudoval jste žurnalistiku na FSV UK, působil jste jako redaktor BBC v Londýně a poté jste se stal korespondentem v USA. V současné době moderujete hlavní zpravodajskou relaci na ČT. To je docela zajímavá kariéra. Jak se to povede?

Nikdy jsem neměl pocit, že jdu za jasným cílem, kterého se snažím dosáhnout. Byla to spíše souhra náhod a možná i vůle. Když jsem studoval, přišel sem na fakultu Jiří Hodač z české redakce BBC a hledal studenty na stáž. Přihlásil jsem se, a to byl dobrý začátek. Takhle příležitost předurčila hodně věcí, zejména můj vztah k veřejnoprávním médiím a k televizi, který mě už neopustil. Čím déle pro veřejnoprávní média pracuji a komunikuji s evropskými veřejnoprávními televizemi, mám pocit, že to dává smysl. Že je důvod, proč tato média – televize, rádia a tiskové agentury – existují. Zároveň jsem nikdy neměl tak velký strach o to, aby fungovaly nadále.

Snahy ovlivňovat veřejnoprávní média cítíte silně spíše tady u nás, nebo jste je zažil i mimo Českou republiku?

Politické tlaky, které se pojí s ekonomickými, jsou obrovské, a to nejen tady v Česku. BBC v Británii jsme vždy brali za standard, jak mají věci vypadat. Tam je přitom tlak nesrovnatelný s tím, co zažíváme tady, i když máme třeba často pocit, že nikde to nemůže být horší. Podle mě bohužel zvoní hrana mnohým veřejnoprávním televizím. Víme, co se událo s veřejnoprávním vysíláním v Maďarsku, jak rychle se podařilo ho zrušit – skoro přes noc, s obavami sleduji, kam směřuje dění v Polsku, i na Slovensku – tam je to vždycky nahoru dolů, a dost často spíš dolů. To jsou příklady, u kterých si s obavou říkám, kdy to dorazí k nám. Ne, že bych si to přál, ale vůbec bych se nedivil, kdyby se tak stalo.

Máte tedy pocit, že politické vlivy na ČT postupně zesilují?

Spíš jsme si nedávno kladli otázku, kdy to začalo. Odkdy se tradují první útoky na ČT jako na vlivné médium. Datovali jsme to s kolegy k Václavu Klausovi. Jako takový humorný příklad bych zmínil jednu jeho zahraniční cestu, o které se hodně vypráví. Byla tam Česká televize a zpravodaj se někde zpozdlil. Doběhl na poslední chvíli a Klaus se otočil, mávl rukou směrem k redaktorovi a řekl: „This is my TV.“ Myslím, že k tomu tak i přistupoval – vysílání má být takové, jaké by si on představoval. A i další politici si to tak možná představují. Do jisté míry chápou snahy veřejnoprávní televizi „hlídat“. Je to instituce se 7 miliardovým rozpočtem a může se stát

Foto: Honza Kvarda

snadno trnem v oku nejednoho veřejného činitele. Je určitě dobře, že je kontrolována, měla by být i více – ale odborně, ne tak, jak se děje teď ze strany částečně zpolitizované Rady České televize. Zároveň se ČT používá často jako fackovací panák, do kterého je snadné se jednou za čas strefit, bohužel.

V 90. letech se objevil i názor, že není nutné mít veřejnoprávní média. V době po pádu komunismu se část veřejnosti domnívala, že trh vyřeší vše. Pak se ale ukázalo, zejména s fungováním soukromé TV Nova, jak je důležité mít jisté standardy pro práci v médiích. Umíte si představit, jak by to vypadalo bez veřejnoprávních médií?

Pokud by veřejnoprávní vysílání vůbec nebylo, tak by veřejnost přišla o spoustu věcí. Nenatáčely by se dokumenty, zejména zahraniční zpravodajství by se nedělalo takovým způsobem, jakým se snažíme ho dělat, nepokryvala by se různá okrajovější témata, nebo by nebylo vysílání pro menšiny – to je přímo zakotveno v zákoně o ČT. Nikdo by tato témata nepokryval, protože nepřinášejí žádný komerční zisk.

Když jsme u zisku. Jak televize vstáčí s koncesionářskými poplatky?

To je další věc, která je v Česku velmi zajímavá – málokdo si uvědomuje, že televizní poplatky se už téměř 15 let vůbec nezměnily. Představte si firmu, která by operovala s rozpočtem z roku 2008 a měla by přitom platit lidem více peněz, pořizovat novou techniku, rozvíjet se, stavět nová virtuální studia, na trhu práce získávat nové a pokud možno ty nejlepší lidi a tak dále. A na druhé straně si představte, že bychom měli koncesionářské poplatky, které by byly každý rok mírně vyšší, a byl by prostor na digitalizační experimenty, které by posouvaly televizi dál, jako to mají třeba Finové. Ve Finsku mají jedno z nejlepších, pokud ne úplně nejlepších veřejnoprávních vysílání, co se inovaci týče, v Evropě – i BBC se od nich může učit. Ale musím říct, že i s tím rozpočtem, co máme, se ČT hodně snaží a v digitalizaci byla prů-

kopníkem, zaplatila za to nemalé peníze, které vysílání ale určitě sluší. Nicméně situace s financováním veřejnoprávních médií u nás určitě není ideální.

Vraťme se teď k nedávným událostem – k prezidentským volbám. Letos jste moderoval hlavní debaty kandidátů. Jak jste to prožíval?

Byla to zkušenost, která se nemusí opakovat. Na jednu stranu to byla neuvěřitelná čest, moderovat něco takového. Ne mnoho moderátorů má zatím tuto zkušenost a já jsem rád, že jsem se do této skupiny zařadil. Na druhou stranu víte, že je to velká zodpovědnost. Máte omezený čas na to, provést diváky názory dvou – nebo v případě první debaty i vícero – kandidátů a nemůžete se k ničemu už nikdy vrátit, předělat to, nelze řečené odříct, nemůžete nic udělat jinak a zůstane to uchováno v archivu na věky věků. Dobrou přípravou mi ale byla debata ke komunálním volbám na podzim loňského roku. Tam jsem měl možnost si tento formát trochu vyzkoušet.

Co se vám honilo hlavou, když se neočekávaně pár minut před začátkem vysílání prezidentského duelu objevil Andrej Babiš, který původně řekl, že nedorazí? Jak moc jste musel improvizovat? Co vám do ucha říkala režie?

My jsme neměli přímé odmítnutí účasti ze strany Andreje Babiše adresované České televizi, ale on se několikrát vyslovil pro jiné platformy, včetně, tuším, ČTK, kde řekl, že nepřijde a to tvrdil celou dobu. Ten večer duel začínal ve 20:05. Asi ve 20:02 kolega Michal Kubal s šéfredaktorem Petrem Mrzenou šli dolů po schodech Národního muzea. Michal Kubal si všiml, že někdo jde po schodech nahoru a ten člověk mu připomněl Andreje Babiše. Petr Mrzena, který vidí líp, říká: „Ale, to je Andrej Babiš!“ A tak se Petr okamžitě otočil a běžel dát zprávu do režie a mně. A kromě toho mi – nevím, jestli to bylo těsně před začátkem nebo krátce po – do ucha také řekl: „Jo a Martine, nejedeme jednu hodinu, ale rovnou dvě.“ Takže příjemné to

nebylo. Ale je to moje práce, musel jsem to zvládnout a improvizovat.

Proč myslíte, že se Andrej Babiš takto zjevil bez ohlášení na poslední chvíli?

V tom byl záměr – rozhodit protikandidáta, i nás. Protože účast potvrdil jen Petr Pavel, měl jsem připraveno asi šest stran A4 otázek pro něj, s tím, že se nejspíš dostanu tak ke třetí. Naštěstí jsem si na konec štosu připravil navíc jednu stranu otázek, které jsme chtěli položit Andreji Babišovi, kdyby přece jen přišel. Za tu minutu a půl jsem měl čas si to narychlo přeuspořádat v hlavě a tu poslední stránku jsem si dal nahoru. Ale popravdě, nakonec debata plynula tak, že jsem z podkladů ani tolik nečerpал.

Už začátek debaty byl poněkud konfrontační...

Ano, hned na úvod Babiš řekl, že byl ten den u pana kardinála – byl to ve skutečnosti arcibiskup – Jana Graubnera na mši. Dospěl tam prý k tomu, že nám, myšleno České televizi, odpouští, a proto se rozhodl přijít. Já jsem mu na to odpověděl, že nám opravdu nemá co odpouštět. My jen děláme svoji novinářskou práci. Možná to bylo příliš příkré, ale říkal jsem to s čistým svědomím. To pak udalo tón celé debatě.

Andrej Babiš z vás pak udělal nepřítel číslo jedna, protože jste během rozhovoru náhodou odhalil jeho slabinu – neznalost mezinárodních smluvních závazků a donutil jste ho k populistickému výroku, který nám u partnerů v NATO uškodil.

Tato otázka a odpověď, která obletěla svět, byla vlastně nevinná a původně zněla docela jinak: Komu byste zavola jako prvnímu, pokud byste se dozvěděl, že Polsko nebo Pobaltí bylo napadeno Ruskem? Andrej Babiš ale nejdřív dělal, že otázku neslyšel. Potom popíral, že by tyto země mohly být vůbec napadeny. Postupně se to tedy přeměnilo na otázku, zda by těmto státům vůbec pomohl. A on řekl, že ne, protože si stál za tím, že je proti válce.

Tak se ale v podstatě chytil do vlastní pasti.

To byl podle mě důvod, proč pak tak často zmiňoval mé jméno na tiskových konferencích a mítincích. Dostal se do velké defenzivy. Hodně ztrácel ve volebních průzkumech a tohle nemohl kontrolovat – všimli si toho v Polsku, Pobaltí, v Bruselu, ve Washingtonu. Najednou z toho byla zpráva a mezinárodním dosahem. Přemýšlel jsem o tom, co lepšího se člověku jako novináři může přihodit, než že položí obyčejnou otázku a odpověď se pak stane zprávou?

Vy jste ho navíc raději nechal tu odpověď vícekrát zopakovat.

Dokonce čtyřikrát. Každý mohl tu otázku pochopit jinak, nebo já jsem ji mohl špatně položit.

Co se dělo po skončení debaty?

Týden, který následoval, byl asi nejhorší, co jsem zažil. Přišly mi samozřejmě zprávy a e-maily, že jsem byl moc kritický k Andreji Babišovi, ale často bohužel vypadaly i takto: „Chcípni!“, „Víme, kam tvoje děti chodí do školy, počkáme si na ně!“ nebo „Víme, kde bydlíš!“. A když to na chvíli přešlo, bylo zajímavé, že kdykoliv Andrej Babiš znovu zmínil na kon-

ferenci mé jméno, vždycky následovala menší vlna nenávistných zpráv.

Kritika občas směřovala i tím směrem, že jste byl na Andreje Babiše přísnější...

K tomu bych chtěl dodat jednu podstatnou věc. Vy máte v debatě člověka, který se snaží odpovídat na otázky, je slušný, drží se tématu, dodržuje pravidla diskuse, a pak tu máte druhého, který přišel tu debatu zbourat, stáhnout pozornost na sebe, prokazatelně vám lže a neodpovídá na otázky. Do jaké míry můžete hrát na obě strany stejně? Podle mě to nejde. Když budete mít na hřišti dva hráče, jeden bude faulovat a druhý bude hrát podle pravidel, jak budete hru pískat? Hráč, co víc fauluje, bude jednoduše slyšet píšťalku častěji. Zároveň ale rozumím, že u mnoha lidí mohlo mé moderování vyvolat zdání, že fandíme jednomu kandidátovi a toho druhého jen kritizujeme. Když ale člověk evidentně lže a já to mohu dokázat, tak ho přeci nemohu nechat. To bych neodvedl svou práci dobře. Zároveň člověk nechce skákat stále do řeči, protože by tím utrpěl divákův komfort. Je to náročná disciplína a je jasné, že moderátor v takovém případě bude kritizován z více stran.

Poslední den druhého kola prezidentských voleb jste byl vyslán do volebního štábu Andreje Babiše, to jste si vybral sám?

Rozhodnutí v redakci padlo dávno před duelem, možná dokonce ještě před super debatou. A nebyl žádný důvod to měnit. Mě spíše překvapilo, že jsem v závěru konference dostal možnost položit Andreji Babišovi otázku. Tak jsem se zeptal, co bude dělat dál. Spekulovalo se totiž, zda zůstane v čele hnutí ANO. On ale začal odpovídat na něco jiného, tak jsem otázku položil znovu a on odpověděl něčco ve smyslu: „Jak se mě vy, pane Řezníčku, ještě po té debatě můžete vůbec ptát...“ To je právě to nepochopení naší práce. Pro mě to není nějaký „osobní souboj s Andrejem Babišem“, já mám za úkol informovat a ptát se.

Kromě negativních reakcí, byly i nějaké pochvalné?

Naštěstí ano a bylo jich hodně. Překvapivě i od lidí na ulici. Druhý den po debatě jsem jel například z práce MHD na dlouhou naplánovanou rentgen. A protože v čekárně bylo hodně lidí, tak jsem zase odjel a přijel později, nakonec jsem se tam vracel třikrát, což znamenalo, že jsem jel častěji tramvají a metrem. Ten den mě zastavilo asi 7 lidí, aby mi poděkovali za tu debatu. To se mi nikdy předtím nestalo. Dokonce jedna paní, když vystupovala a viděla mě, tak naskočila zpět do metra, aby mi mohla říct, že to bylo dobré. Takže byli určitě i tací, kteří si mysleli, že to bylo zvládnuté.

Udělal byste zpětně něco jinak?

Uprímně mi trvalo, než jsem byl schoopen si znovu pustit záznam. Neměl jsem po těch nehezských nenávistných e-mailech chvíli vůbec chuť se tím zabývat. Ale pak jsem se přemohl a ne-našel sem na té debatě nic zásadně závadného, byť pochybnosti mám u každého rozhovoru, který odvedu, vždy chci, aby byl lepší, než byl. Nicméně přišly i nějaké stížnosti a ČT se jimi samozřejmě musí zabývat, takže je možné, že se k tomu budu muset ještě vracet. Věřím ale, že mi dají za pravdu, že jsem jen dělал svou práci.

TEREZA HOLÍKOVÁ A REDAKCE FLEŠE